

İNSAN HAKLARI BİLDİRGESİ'nin 50. YILINDA

İnsan hakları kavramının ortaya çıkmasının 100. yılını dayız.

4 Haziran 1848 yılında Paris'te kurulan İnsan Hakları Birliği ile dünya ilk kez insan hakları kavramıyla tanıştı.

İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi'nin kaleme alınışının üzerinden tam 50 yıl geçti. Bildirge 50 yıl önce Birleşmiş Milletler'in Paris Kongresi'nde kabul edildi. 1948 yılından beri bu bildirge aracılığıyla insan hakları dünyanın en önemli gündem maddelerinden birini oluştururken bildirge çok sayıda anlaşmanın doğuşuna da ortam hazırladı. Bildirgenin 50. yılında insan haklarına yönelik çok sayıda etkinliğin düzenlendiğini biliyoruz. Binlerce insan hakları savunucusu örgüt yanyana gelerek, yeryüzünde hukukun üstünlüğünü sağlayacak Dünya Mahkemesi kurulması için kampanya başlattı. Bir başka grup "Barış bir insan hakkıdır. Savaşı yok etmenin tam zamanıdır." sloganıyla 1999 yılının Mayıs ayında toplantı düzenliyor.

İnsan hakları, somut haksızlık deneyimlerine bir yanıt oluşturur. Birinci kuşak uygar ve siyasi haklar 18. yüzyılda mutlakiyet ve feodalizmle mücadele amacıyla formüle edildi. İkinci kuşak ekonomik, sosyal ve kültürel haklar 19. yüzyılda kapitalist sömürünün çeşitli biçimlerine bir tepki olarak ortaya çıktı. Sömürgecilik, üçüncü dünya ülkelerindeki kitlesel sefalet, çevrenin ve barışın tehdit altında olması, üçüncü kuşak hakların ortaya çıkmasına yol açtı.

Ecz. Mehmet DOMAÇ
TEB Genel Başkanı

İnsan haklarının karşılıklı bağımlılığı, bölünmezliği de evrensellik sorunuyla sıkı bir bağlantı içindedir. Bir taraftan kişisel ve siyasal haklar olmadan ekonomik, sosyal ve kültürel hakların gerçekleştirilemeyeceği anlamına gelir. Aralık 1994'de Malezya'nın başkenti Kuala Lumpur'da yapılan "İnsan Haklarını Yeniden Düşünmek" başlıklı konferansta Malezyalı insan hakları savunucusunun sorusu çok önemli: "Eklemek, ev, kitap, ilaç olmadıkça, yaşama hakkı ile toplantı hakkı, besin ve özgürlük birlikte kazanılmadıkça, batılıların bizi sıkıştırdığı sivil haklar ne işimize yarayacak?"

IMF ve Dünya Bankası programları ile sosyal harcamaları iyice kısılmış Afrika ve Latin Amerika ülkelerinde UNDP'a

göre, 1 milyar insan tam açlık limitinde yaşıyor. 1,5 milyar insan temel sağlık hizmetlerinden yoksun. Okuma yazma bilmeyen 1 milyar insan kültürel haklardan yararlanamıyor.

Sömürenin de sömürülenin de insan olduğu, aralarında tarihsel ve uzlaşmaz bir çelişkinin bulunduğu gerçeğini gözardı edip, soyut bir insan kavramı üzerinden yürüyerek insan hakları mücadelesinde doğru politikaları ve hedefleri tesbit etmek olanaksızdır.

Çokuluslu şirketler, baskıcı rejimlerle olan ilişkileri ve az gelişmiş ülkelerdeki çalışanların sosyal haklarını gasp etmesi nedeniyle ciddi eleştirilerle karşılaşıyorlar.

Latin Amerika'da paralı askeri birlikler oluşturmaları nedeniyle gündeme gelen Shell firmasının Latin Amerika'daki yöneticilerinin sözleri, çokuluslu şirketlerin genel olarak insan hakları konusundaki duyarlılıklarının derecesini yansıtır; "Biz işadımıyız, insan hakları uzmanları değil..."

İnsan hakları, insan onurunun ve insan türünün her üyesinde korunması ve geliştirilmesi, bunun için de kişinin insansal olanak ve yeteneklerinin geliştirilmesi için öne sürülen taleplerdir. İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi ile birlikte

bu talepler devletlerin ve uluslar arası düzenin hukuksal, siyasal, toplumsal ve ekonomik düzenlemelerinin belirlemesi gereken ilkelere olarak ilan edilmiştir. İnsana ilişkin düzenlemeler, insanın özgürlüğünü amaçlamalı ve insan onurundan daha yüksek bir değer tanımalıdır.

İşsizliğin ve yoksulluğun, işsiz ve yoksulun "özel sorunu", dolayısıyla başarısızlığı sayıldığı, bu duruma karşı çıkanların devleti yıkmak için hareket eden kişiler olarak algılandığı, medyanın şiddeti olağan bir durummuş gibi sunduğu, hiçbir satın alma gücüne sahip olmayan yoksullara reklamlar aracılığıyla her gün yüzlerce "satın al" emri verildiği, sanatın ve sanatçının bir mal ve mal satmanın aracı durumuna düşürüldüğü, bilimin metalaşıp bilim adamının satış memuruna indirgendiği, savaş kıskırtıcılığı ve şovenizmin en önemli söylem olduğu, barışın ve demokrasinin zeminini ortadan kaldırmak için her şeyin yapıldığı bir dünyada insan haklarının vazgeçilmezliğini savunmak herşeye rağmen gerekli olarak karşımızda duruyor.

Dünya'da insanların, insan topluluğunun ne durumda olduğunu

çok iyi bilmemiz gerekiyor. İnsanlar birbiriyle ve doğa ile ilişkilerinde ne yapıyorlar. Otomobili, uçağı, uyduları, köprüleri, kağıdı, kalemi, bilgisayarı üretirken kim için ne için üretiyorlar. Ürettikleri heykel, resim, şiir, çıkardıkları madenler kimin için? Nasıl eğitiliyoruz ne oranda beslenebiliyoruz. Sağlık, iş güvenliği ve güvenliğine sahip miyiz? İnsanlar dünyada istedikleri alanlarda yaşayabiliyorlar mı? Hava, kara ve deniz alanları paylaşılmış, egemenlik alanları yaratılmış, insan toplumu devletler halinde örgütlenmiş. Her men her alanda insan toplumunun geçerli kurumları ve kuralları var. Kuzey/Güney ya da gelişmiş kapitalist/emperyalist ve gelişmemiş, geri kalmış ya da gelişmekte olan ülkeler ayrımı neyi ifade ediyor insanlar açısından ve nihayet, insan onuru ile bu sorunların ilgisi ne?

İlgisini görebilmeye ve anlamaya çalışacağız. Anlayabilmek için somut örneklerle yola çıkabiliriz. UNICEF'in 1997 yılı raporuna göre doğumdan beklenen yaşam süresi Siera-Leone'de 40, Nijerya'da 48, Afganistan'da 45'tir. ABD'de bir günde ortalama nezarete alınan çocuk sayısı 100 bindir. Dünyada 60'tan fazla ülkede 115 milyonu

aşkın "anti personel mayın", insanları ölüm ve sakatlıkla tehdit ediyor. Sanayileşmiş ülkelerin resmi kalkınma yardımları bu ülkelerin GSMH'leri toplamının % 0,27 sidir.

Mozambik'te kişi başına 80 ABD\$ olan GSMH İsviçre'de 40.630 ABD\$'ı olarak değişmektedir.

BM İnsani Kalkınma Raporu (1996) gelişmiş kuzey ülkelerinin dünyanın 23,5 trilyon ABD\$ olan GSMH'sinin 18,5 trilyonluk kısmına el koyduğunu belgelemektedir. 4,8 milyar insan 5 trilyon ABD\$'ını paylaşıırken 1,2 milyar insan 18,5 trilyon dolar paylaşmaktadır. Bu göstergeler yoksullar yönünden korkunç bir gelir dağılımı eşitsizliğinin açık ifadesidir.

Veriler bize insan onuruna aykırı bir ilişkiler ağının, sisteminin, insanlık toplumunu kuşattığını göstermektedir. Bu durumun nedeni insanların üretim araçları karşısındaki konumlarıdır. Eşitsizliğin üretene, özel mülkiyetçi kapitalist sistemdir. İnsan olma onuru bakımından eşitlik, ekonomik ve sosyal sistemin bu kuruluş ve işleyişiyle olanaksızdır.

Tüm bu nedenlerle devletler insan haklarına saygılı olmakla yetinemez. Devletler insan haklarına dayalı olmak ve tüm siyasal, toplumsal, iktisadi düzenlerini insan hakları temelinde belirlemekle yükümlüdür.

İnsan Hakları Evrensel Bildirisi, çoğu ülkede hayatın fiilen nasıl olduğu hakkında bize pek bir şey söylemez, fakat onurlu bir hayatın, insan için değerli bir hayatın şartlarını gösterir ve bu gerekleri bütün sonuçlarıyla birlikte haklar biçiminde açıklar.

Ankara'da BEYAZ YÜRÜYÜŞ

Sağlık çalışanları 6 Aralık 1998 tarihinde Ankara'da gerçekleştirdikleri Beyaz Yürüyüş ve Miting'de "geleceğimize, meslek onurumuza ve halkın sağlığına sahip çıkalım" dedi.

Türk Tabipler Birliği tarafından düzenlenen mitinge TEB, TDHB, Türk Veteriner Hekimleri Birliği, Hemşireler Derneği ve SES destek verdi. Mitingde "ücretsiz sağlık hizmeti ve sağlık eğitimi, sağlık hizmetlerine ayrılan bütçenin arttırılması, çalışma koşullarının ve ücretlerinin iyileştirilmesi ve sağlıkta özelleştirme uygulamalarının durdurulması" talepleri dile getirildi.

Mitingde Türk Eczacıları Birliği adına konuşan II.Başkan Dr.Ecz. Akın Çubukçu şunları söyledi;

"Sevgili hekimler, eczacılar, dişhekimleri, veterinerler, hemşireler ve insan sağlığının doğuştan bir hak olduğuna inanan tüm yurttaşlar, hepimizi en içten duygularıyla, saygılarımla selamlıyorum.

Türk Tabipleri Birliği'nin çağrısını duyarak bugün hepimiz başkentimizde birlikteyiz. Yıllardır sağlık alanında izlenen politikalar, sağlığın doğuştan kazanılmış bir hak olduğunu unutturmuş, sağlıklı yaşam koşullarını müşteri, satıcı (tezgahtar) ilişkisi boyutlarına indirgemıştır. Hastalanmadan önceki bakım hizmetleri, neredeyse bir tarafa bırakılarak hastalandıktan sonra gereken bakım ve hizmetler, bir ticari alan içerisinde değerlendirilmek

istenmektedir. Çabalar bu yönde yoğunlaşmaktadır.

Eğer bir ülke;
-Genel bütçesinin ancak %2,8'ini halkının sağlığına ayırabiliyorsa;

-Genel Sağlık Sigortasını her kесе, her koşulda eşit sağlık hizmeti olarak değil de "kişinin parasına göre sağlık hizmeti sunma" gibi sakat bir biçimde ele alıyorsa;

-Sağlık çalışanlarının ücretlerini 4 kişinin bir aylık mutfak masrafının çok altında tutuyorsa;

-Üniversite tıp fakültelerindeki hizmetin, dernek, vakıf, döner sermaye gibi kuruluşlarla her aşamada para ile sunulmasını yapıyor ve yapıyor;

-İstanbul gibi bir dünya kentinde yirmi küsur yıldan beri bir tek devlet hastanesi kurulamıyor ise;

-Özelleştirilen hastaneler, büyük kentlerin seçkin semtlerinde zenginlere hizmet vermek için açılıyorsa;

-Ve bu hastaneler "mutlu hastalar" sloganıyla "müşteri" çekmeye yönelik çalışmalar başlatıyor ve bunun da belli bir ücreti oluyorsa;

-Yerli ilaç sanayini neredeyse tümüyle ortadan kaldıracak "ilaçta patent" uygulamasına karşı, yıllardan beri hazırlanan, yetkili makamlara ve kamunun bilgisine sunulan dosyaların kapağı bir türlü açılmıyor ve bu haklı isyanımız bir Sibel Can kaseti kadar ses getirmiyor, medyayı ilgilendirmiyor ve ilgilileri sarsmıyor;

-Ve yine ilaçta patentin, ülke bağımsızlığı ile ilgili bir sorun olduğunu, yetkili ve etkililer hala kabul edemiyorlarsa ve bilemiyorlarsa;

-SSK yıllardır siyasetçilerin tahribine uğruyor, halk sağlığı ile ilgili diğer sigorta sistemleri, bilinçli ve adım adım çökertilmeye çalışılıyor;

-Devletin sigorta sistemleri yerine özel sağlık sigortaları, teşvik ve tavsiye ediliyorsa;

-Eczacıların sadece % 15'i, hekimlerin ise yalnızca % 26 sı kamu kesimine hizmet veriyorsa;

-İnsan yerine parayı ön plana çıkaran sağlık politikaları, ülkeye kabul ettirilmeye çalışılıyorsa;

-Ve ülke sevgisi, insan sevgisi gibi kavramlar yerine sadece paranın ve maddi çıkarların öne çıkarıldığı bir sistemin egemen olması için çaba gösteriliyorsa;

Bu ülkenin sağlık politikasında, büyük bir çöküş, ülke insanının doğrudan sağlığına yönelik çok boyutlu ve son derece ciddi bir tehdit var demektir.

Bizler bugün parlamentoda değiliz. Bugünün var olan koşullarında da oraya girmemiz mümkün olamaz. Kendi olanaklarımızla da seçilip oraya giremeyiz. Ama bugün demokrasilerin yapıtaşları ve kılcal damarları olan sivil uygar toplum örgütleri yöneticileri olarak; hekimi, eczacısı, dişhekimisi, hemşire ve diğer sağlık çalışanları ile birlikte ve onların adına;

** Sağlık hizmetlerindeki yozlaşmaya son vermeye,*

** Hasta-sağlık ilişkilerinde yaşanan "parasal tezgahı" parçalamaya,*

** Sağlık emekçilerinin sosyal, ekonomik ve demokratik haklarını sonuna kadar savunmaya ve onları almaya karar vererek, tek ses halinde "yeter artık" diyoruz.*

Bunu derken ve dahasını isterken birliklerimizin, odalarımızın ve derneklerimizin desteğine dayanıyor, gücümüzü bu sivil uygar toplum örgütlerini oluşturan siz sağlık emekçilerinden alıyoruz. Hepiniz var olun. Sağolun."

"ÇETE VE MAFYALARA YETER ARTIK"

mitingi

Susurluk kazasının yıldönümünde aralarında Türk Eczacıları Birliği'nin de bulunduğu 17 meslek örgütü, sendika, sivil toplum örgütü ve siyasi parti temiz toplum taleplerini dile getirmek amacıyla bir araya geldi.

Abdi İpekçi Parkı'nda gerçekleştirilen mitinge yaklaşık 3 bin kişi katıldı. Mitinge katılan kuruluşlar adına ortak açıklama yapan Dev-Maden-Sen genel başkanı Tayfun Görgün; 3 Kasım 1996 tarihinde "Susurluk" kazasıyla başlayan gelişmelerin, özgürlük, barış ve demokrasiden yana güçlerin yıllardır belirttiği "devlet içinde örgütlenmiş çeteler" gerçekliğini gün ışığına çıkardığını, Susurluk'un bir kanser gibi sistemin bütününe nasıl sardığını, yaşanan olaylarla gözler önüne serildiğini söyledi.

Ortak açıklamada ulusal ekonominin etkinliğini yükseltmek, sermayeyi tabana yaymak gibi sloganlarla, kamuoyunun beynini yı-

kamaya dönük medya destekli yoğun kampanyalarla sürdürülen özelleştirmelerin neden ve kimler için yapıldığının anlaşılır hale geldiği, çete bağlantılı özelleştirmelerin gerçek yüzünün ortaya çıktığı belirtildi.

Miting'de;

* Çetelerden, tetikçilerden ve hangi görevde olursa olsun, işbirliği yapanlardan, göz yumanlardan hesap sorulması,

* Doğal ve toplumsal varlıklarımızı yağmalamak, toplumu örgütsüzleştirmek ve geleceksizleştirmek demek olan tüm özelleştirme uygulamalarının iptal edilmesi,

* Yargılamada ayrıcalık sağlayan, eşitlik ilkesine aykırı olan memurin muhakematı kanunu'nun yürürlükten kaldırılması,

* Çeteler tarafından işlenen pek çok suçun cezasız kaldığı anlaşıldığından bu suçların tanımlanması ve hakettiği cezaların getirilmesi için gerekli yasal düzenlemelerin yapılması ve DGM'lerin kaldırılması,

* Siyasal iktidarın yargıya müdahale etmesine olanak veren düzenlemelerin kaldırılması, yargı bağımsızlığı ve yargı güvencesinin eksiksiz sağlanması,

* Halkın iradesinin parlamentoya yansımaları engelleyen % 10'luk ülke barajının kaldırılması, siyasi partiler yasasındaki anti demokratik hükümlerin ve siyasi partiler arası seçim ittifakını engelleyen yasaların değiştirilmesi,

* Eğitim ve sağlık gibi temel kamu alanlarını ve sosyal güvenlik sistemini güçlendirecek bir bütçenin hazırlanması,

talepleri dile getirildi.

